

افزایش بی سابقه قیمت پنبه در بازارهای جهانی و رشد حدود ۲۵۰ درصدی آن در ماه های پایانی سال ۱۳۸۹، اهمیت این محصول استراتژیک را بیش از گذشته نمایان می سازد. این افزایش قیمت طی سال گذشته میلادی در حالی صورت می گیرد که علاوه بر اینکه تولید این محصول در داخل کشور کاهش یافته، کشورهای تولید کننده عمده این محصول، سیاست خام فروشی را کنار گذاشته و با تأسیس واحدهای بزرگ ریسندگی، سعی در فروش محصول خود به صورت نخ دارند و در این میان سیاست کوتاه مدت ایران در قبال این تحولات جهانی تنها کاهش تعرفه پنبه و رساندن آن به صفر درصد! بوده است. این در حالی است که از میان ۱۰ کشور عمده تولیدکننده پنبه به ترتیب شامل چین، هند، آمریکا، پاکستان، برزیل، ازبکستان، استرالیا، ترکیه، ترکمنستان و آرژانتین، چهار کشور پاکستان با تولید یک میلیون و ۹۰۰ هزار تن، ازبکستان با یک میلیون تن، ترکیه با ۴۸۵ هزار تن و ترکمنستان با ۳۲۵ هزار تن در سال در همسایگی ایران و در شرایط اقلیمی و آب و هوایی تقریباً مشابه با ایران قرار دارند؛ درحالی که طبق آمارهای جهانی تولید پنبه در ایران در سال گذشته میلادی تنها ۷۵ هزار تن بوده است. اما نکته مهم در این میان این است که طی ۳۰ سال گذشته کشورهای مزبور غیر از برخی سال ها، همواره با افزایش تولید روبرو بوده اند در حالی که تولید پنبه در ایران طی ۳۰ سال گذشته به یک سوم کاهش یافته و با ادامه سیاست های ناموفق دولت و علی الخصوص وزارت جهاد کشاورزی و عدم برنامه ریزی مشخص در این مورد قطعاً سطح تولید پنبه به کمتر از این مقدار هم خواهد رسید که اگر به این موارد بهره وری پایین و درصد بالای ضایعات در کارخانه های پنبه پاک کنی را هم اضافه کنیم، وضعیت تولید پنبه در ایران را می توان تا حدی اسف بار توصیف نمود. هم اکنون طبق آمار انجمن صنایع نساجی، ایران به سالانه حدود ۱۵۰ هزار تن پنبه نیازمند است که در این میان با توجه به کمبود تولید و سیستم های قدیمی تولید و فرآوری پنبه در ایران، تنها ۵۰ هزار تن آن تولید داخل بوده و الباقی باید توسط واردات از کشورهای دیگر تأمین گردد. با توجه به روند صعودی قیمت پنبه در سال های گذشته و علی الخصوص امسال که افزایش شدیدی را تجربه نموده که البته این افزایش شدید و ناگهانی را می توان به برخی از تحولات اقلیمی در جهان مانند سیل پاکستان نسبت داد، می توان پیش بینی نمود که قیمت پنبه اگرچه با کاهش نسبی در چند ماه آینده آن هم به دلیل پشت سر گذاشتن شرایط خواص اقلیمی پاکستان خواهد داشت مجدداً سیر افزایشی خود را ادامه دهد و قطعاً به قیمت های گذشته باز نخواهد گشت. این موضوع از آنجا اهمیت پیدا می کند که بسیاری از سیاستگذاران دولتی طی چند سال گذشته، کاشت پنبه را به دلیل مقرون به صرفه بودن آن! از سبد کالاهای راهبردی کشور حذف کرده و به جای آن به تولید محصولات دیگر مانند گندم، جو و سایر اقلام با ارزش افزوده پایین تر روی آوردند. در حالی که این عزیزان اگر اندکی به سیر تحولات جهانی پنبه در کشورهای دیگر و حتی کشورهای همسایه دقت می نمودند و حتی اگر کمی به صحبت ها و مشاوره های دلسوزان صنعت در بخش خصوصی توجه بیشتری نشان می دادند قطعاً وضعیت ایران در بحث پنبه اینگونه اسف بار نبود و در حالی که کشورهای دیگر با ارائه سیاست های تشویقی، تولید پنبه خود را افزایش داده و هم اکنون از این سیاست خود، سود کلانی را نصیب صنعت نساجی و رشد و شکوفایی این صنعت در کشور خود نموده اند، ایران در حال تکاپو و التماس برای تأمین پنبه مورد نیاز خود آن هم با قیمت های بسیار گزاف نمی بود و در این میان نتیجه این عدم تدبیر و دور اندیشی تنها خسران شدید واحدهای ریسندگی پنبه در کشور را در پی خواهد داشت که همیشه از کمبود مواد اولیه به خصوص پنبه در کشور نالیده اند و صحبت هایشان به هیچ جا نرسیده است.

اگرچه در نیت خیر عزیزانی که مسئولیتی در وزارت صنایع یا سایر ارگان های تصمیم ساز و تصمیم گیر دارند؛ هیچ شکی نیست اما سوال اساسی در اینجاست که این عزیزان با چه استراتژی و نقشه راهی، تحولات صنایع را در بخش های گوناگون رصد می کنند که ایران همیشه در مناسبات بین المللی در حوزه صنایع و معادن در مقابل عمل انجام شده قرار می گیرد؟ چرا ما همیشه از تحولات جهانی عقب هستیم و کمتر پیش می آید که در برابر تحولات جهانی محصولات صنعتی و مواد اولیه ابتکار عمل که هیچ! حداقل کمتر ضرر کنیم، می توان تمام اینها را در یک کلام خلاصه کرد. صنعت ایران به واقع فاقد یک نقشه راه و برنامه ریزی استراتژیک مناسب و آینده نگری می باشد و از این موضوع که سال هاست توسط بخش خصوصی گوشزد می شود؛ به واقع متضرر شده است. رویدادهایی که در مورد پنبه ذکر شد تنها مثال ناچیزی از عدم تدبیر در مسائل صنعتی کشور است و اینکه آیا در سال جهاد اقتصادی با اتخاذ این شیوه عملکرد، می توان به جنگ واقعی اقتصادی در سطح بین المللی رفت؛ جای سوال دارد.

سردبیر